

Томашук І. О.

аспірантка, ННЦ «Інститут аграрної економіки», Україна

Томашук І.В.

доктор філософії з економіки,

старший викладач кафедри економіки та підприємницької діяльності,

Вінницький національний аграрний університет, Україна

ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК СКЛАДОВА РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ

Анотація. Досліджено значення облікового забезпечення фінансової діяльності аграрних підприємств результативності кінцевих показників бізнес-структур. Вказано, що раціональна і ефективна система обліку забезпечує формування якісної інформації щодо усіх сфер діяльності підприємства та його поточного стану, котра використовується для оцінки існуючих позицій господарюючого суб'єкта, ефективності здійснених господарських операцій та прийняття на цій основі управлінських рішень щодо управління його конкурентоспроможністю..

Ключові слова: облікове забезпечення, фінансова діяльність, облік, фінансова звітність, державне регулювання.

Фінансова діяльність як окремий вид діяльності набуває поширення. Аналіз інформації, що стосується фінансування та його об'єктів, є вирішальним для прийняття управлінських рішень. Аграрна галузь характеризується певними особливостями, в тому числі і в сфері фінансової діяльності [1].

Облікове забезпечення фінансової діяльності аграрних підприємств лежить в площині структуризації фінансових доходів і витрат, гармонізації їх складу з міжнародними стандартами, а також урахування специфіки діяльності. Це можливо завдяки побудові облікової системи з удосконаленням складових економічних елементів організації бухгалтерського обліку. Облікова реалізація стратегії фінансової діяльності має бути спрямована від вищого керівництва до низових ланок управління, а далі поширюватись на основні фінансові орієнтири аграрного підприємства [1].

Фінансовий облік - це сукупність правил і процедур для відображення, обробки і подання інформації відповідно до вимог законодавчих актів та стандартів. Фінансовий облік забезпечує облік активів і пасивів підприємства, оформлення, реєстрацію, безперервне і взаємопов'язане відображення господарських операцій на рахунках та облікових регістрах, складання фінансової звітності, збір і систематизацію інформації для зовнішніх і

внутрішніх користувачів. Ведення фінансового обліку передбачає суворе дотримання законів, нормативних актів, положень, стандартів, інструкцій і принципів. У табл. 1 наведено прийоми аналізу показників, які визначаються за інформацією фінансової звітності.

Таблиця 1

**Прийоми аналізу показників, які визначаються
за інформацією фінансової звітності**

	Показники	Характеристика
I	Горизонтальний аналіз	• Визначає абсолютні і відносні відхилення величин окремих видів фінансових результатів за звітний період, а також у динаміці за рядроківі дозволяє дати якісну характеристику виявлених змін.
II	Вертикальний аналіз	• Передбачає вивчення показників структури фінансових результатів, тобто питомої ваги окремих видів доходів і витрат в загальному підсумку, а також оцінку змін, які відбуваються в структурі.
III	Трендовий аналіз	• Визначення тренду за інформацією декількох періодів, тобто основної тенденції у динаміці показників фінансових результатів.
IV	Аналіз відносних показників	• Розрахунок відношень між окремими позиціями однієї або різних форм звітності, визначення взаємозв'язків між показниками.

Джерело: [3]

Підприємство самостійно обирає форму ведення та організації фінансового обліку, а саме:

- введення до штату підприємства посади бухгалтера або створення бухгалтерської служби на чолі з головним бухгалтером (в міжнародній практиці - екаунтинг);
- користування послугами спеціаліста з бухгалтерського обліку, зареєстрованого як підприємець, який здійснює підприємницьку діяльність без створення юридичної особи (в міжнародній практиці - консалтинг);
- ведення на договірних засадах бухгалтерського обліку централізованою бухгалтерською або аудиторською фірмою (в міжнародній практиці - аутсорсинг);
- самостійне ведення бухгалтерського обліку та складання звітності безпосередньо власником або керівником підприємства. Ця форма організації бухгалтерського обліку не може застосовуватися на підприємствах, звітність яких повинна оприлюднюватися [2].

Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. № 996 визначаються правові принципи регулювання, організації та ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності в Україні.

Бухгалтерський облік на підприємстві ведеться безперервно з дня реєстрації підприємства до його ліквідації.

Державне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні здійснюється з метою створення єдиних правил фінансової звітності, які є, як зазначалося раніше, обов'язковими для всіх підприємств та гарантують і захищають інтереси користувачів, а також з метою вдосконалення обліку та фінансової звітності [4].

У табл. 2 представлено розрахунок впливу факторів на формування чистого фінансового результату підприємства.

Нині складна політична та економічна ситуація в країні значно впливає на стан аграрного сектору.

Таблиця 2

**Розрахунок впливу факторів
на формування чистого фінансового результату підприємства**

Фактор	Модель оцінки впливу фактора на зміну чистого фінансового результату
Чистий дохід від реалізації продукції: • загальна зміна	$\Delta \text{ЧД}_{\text{заг}} = \text{ЧД}_1 - \text{ЧД}_0$
• за рахунок зміни ціни	$\Delta \text{ЧД}_{\text{ц}} = \text{ЧД}_1 - (\text{ЧД}_1 / I_{\text{ц}})$ $I_{\text{ц}}$ - індекс середньої ціни реалізації
• за рахунок зміни обсягу реалізації	$\Delta \text{ЧД}_{\text{орп}} = (\text{ЧД}_1 / I_{\text{ц}}) - \text{ЧД}_0$
Собівартість реалізованої продукції: • загальна зміна	$\Delta \text{СРП}_{\text{заг}} = \text{СРП}_1 - \text{СРП}_0$
• за рахунок зміни ціни	$\Delta \text{СРП}_{\text{ц}} = \text{СРП}_1 - (\text{СРП}_1 / I_{\text{ц}})$
• за рахунок зміни обсягу реалізації	$\Delta \text{СРП}_{\text{орп}} = (\text{СРП}_1 / I_{\text{ц}}) - \text{СРП}_0$
Зміна інших операційних доходів	$\Delta \text{ЧФР}_{\text{ДЮД}} = \text{ЮД}_1 - \text{ЮД}_0$
Зміна адміністративних витрат, витрат на збуті інші операційні витрати	$\Delta \text{ЧФР}_{\text{ВЮД}} = [(\text{АВ}_1 + \text{ВЗ}_1 + \text{ІОВ}_1) - (\text{АВ}_0 + \text{ВЗ}_0 + \text{ІОВ}_0)]$
Зміна розміру доходів від інвестиційної та фінансової діяльності	$\Delta \text{ЧФР}_{\text{ДФД}} = [(\text{ДУК}_1 + \text{ІФД}_1 + \text{ІД}_1) - (\text{ДУК}_0 + \text{ІФД}_0 + \text{ІД}_0)]$
Зміна витрат від інвестиційної та фінансової діяльності	$\Delta \text{ЧФР}_{\text{ВФД}} = [(\text{ВУК}_1 + \text{ФВ}_1 + \text{ІВ}_1) - (\text{ВУК}_0 + \text{ФВ}_0 + \text{ІВ}_0)]$
Зміна розміру сплаченого податку на прибуток	$\Delta \text{ЧФР}_{\text{ПП}} = -(\text{ПП}_1 - \text{ПП}_0)$ $\text{ПП}_1, \text{ПП}_0$ - суми сплаченого податку на прибуток

Джерело: [3]

Сталий розвиток сільського господарства України нині, як ніколи раніше, потребує більшої уваги з боку політики, важливу роль відіграють надання доступного фінансування, спрощення бюрократичних операцій, зниження корупції та підвищення стабільності українського законодавства.

Література

1. Коваль Н.І. Облікове забезпечення фінансової діяльності аграрних підприємств. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/oblikove-zabezpechennya-finansovoi-diyalnosti-agrarnih-pidpriemstv.html> (дата звернення: 02.04.2023)
2. Фінансовий облік. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Фінансовий_облік (дата звернення: 08.04.2023)
3. Podolianchuk O., Tomashuk I. Formation of financial results of activities of agricultural enterprises of Vinnitsa region. [Формування фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств Вінницької області]. *The scientific heritage*. 2020. № 47. Р. 7. Р. 63-73.
4. Приходько І.П. Фінансовий облік аграрних підприємств: теоретичні основи організації. *АГРОСВІТ*. 2013. № 8. С. 2-7.